

«بخزوه مطالعات اجتماعى»

نوبت دوم

پايه نهم

تهيه و تنظيم:

مجد جواد صفائي

سال تحصيلي 98-99

درس 13) انقلاب مشروطیت؛ موانع و مشکلات)

1- نظام پادشاهی استبدادی چه نوع حکومتی است؟

پادشاه از قدرت و اختیارات زیادی برخوردار است و با میل و اراده ی خود حکومت می کند نه با قانون.

2 - نظام پادشاهی مشروطه چه حکومتی است؟

قدرت شاه محدود می شود و مجلس و هیئت وزیران در اداره ی امور کشور دخالت می کند.

3- زمینه های سیاسی و اقتصادی انقلاب مشروطه را بنویسید؟ سرزمین های زیادی از ایران جدا شده - بیکاری - بی

رحمی مأموران دولتی - دادن امتیاز به بیگانگان

4- زمینه های فکری و فرهنگی انقلاب مشروطه به چند دسته تقسیم می شوند؟

به دو دسته (1- زمینه های داخلی 2- زمینه های خارجی)

5- زمینه های داخلی انقلاب مشروطه را بنویسید؟

دین اسلام و مذهب شیعه مردم را به مبارزه با ظلم و ستم فرا می خواند.

6- زمینه های خارجی انقلاب مشروطه را بنویسید؟

1- آشنایی ایرانیان با افکار و دستاوردهای تمدن جدید اروپا

2- رخ دادن انقلاب کبیر فرانسه.

7- روشنفکران چه کسانی بودند؟ و نقش آنان در انقلاب مشروطه چه بود؟

آنها اغلب تحصیل کردگان اروپا و مدرسه دارالفنون بودند، مردم را با محاسن حکومت و قانون و معایب استبدادی آشنا کردند.

8- مهم‌ترین حادثه‌ای که به انقلاب مشروطیت سرعت بخشید چه بود؟

حاکم تهران به دستور عین الدوله بازرگانان را به بهانه گران شدن قند به چوب بست

9- چه عواملی انگیزه و اراده مردم را برای مبارزه با استبداد و سلطه خارجی دوچندان کرد؟

موفقیت نهضت تنباکو - قتل ناصرالدین شاه به دست میرزا رضای کرمانی

10- رهبران روحانی که با تشکیل انجمنی از آزادی‌خواهان به فکر ایجاد تغییراتی به نفع مردم بودند کدامند؟ آیت‌الله سید محمد طباطبایی و آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی

11- یکی از مهم‌ترین خواسته‌مترضین در حرم حضرت عبدالعظیم چه بود؟

تأسیس عدالت‌خانه برای رسیدگی به شکایت‌های مردم بود.

12- چه عاملی باعث شد مظفرالدین شاه فرمان مشروطیت را امضاء کند؟ طلبه جوانی به شهادت رسید و عده‌ای

به قم مهاجرت کردند و در سفارت انگلیس به بست نشستند.

13- چه گروه‌هایی قشرهای اجتماعی در انقلاب مشروطیت نقش مؤثری داشتند؟ گروه‌ها و قشرهای اجتماعی مختلف

مانند روحانیون، بازرگانان، روشنفکران، تجار، پیشه‌وران و کارگران.

14- موانع و مشکلات حکومت مشروطه را بنویسید؟ 1- مخالفت و دشمنی با مستبدان 2- اختلاف و دو

دستگی میان مشروطه‌خواهان 3- افزایش دخالت‌های خارجی 4- وقوع جنگ جهانی اول. رمز: وام.

15- انقلاب مشروطیت با چه مدنی شکل گرفت؟ حکومت قانون برقرار و استبداد داخلی و خارجی الفرار.

16- مشروطه خواهان پس از فتح تهران چه کردند؟ محمدعلی شاه بر کنار - احمدشاه شد برقرار

17- کدام شهر با مشروطه خواهان تبریز علیه استبداد قیام کردند و تهران را فتح کردند؟

گیلان و اصفهان.

18- چرا آیت الله شیخ فضل الله نوری با انقلاب مشروطه به مخالفت پرداخت؟

رهبران مشروطه اسلام را دوست ندارند و با افکار اروپا آشنائی خیلی دارند.

19- قرارداد 1907 را توضیح دهید؟ همکاری روسیه و انگلیس برای مبارزه با آلمان و متحدانش - دخالت

روسیه در امور ایران - تقسیم ایران بین روسیه و انگلیس.

20- در جنگ جهانی اول متحدین و متفقین چه کشورهایی بودند؟ متفقین: انگلیس، روسیه، فرانسه و آمریکا

متحدین: آلمان، ایتالیا، اتریش و مجارستان

21- در جنگ جهانی اول موضع دولت ایران چه بود؟ ایران اعلام بیطرفی کرد.

22- آثار و پیامدهای سیاسی و اجتماعی جنگ جهانی اول در ایران را بیان کنید؟

قحطی - فقر - گرسنگی - بیماری و کشته شدن عده زیادی امنیت و آسایش از میان رفت -
نافرمانی از دولت مرکزی

23- در جنگ جهانی اول کدام نواحی به مبارزه با انگلیسی ها پرداختند؟

24 - اولین بار قانون اساسی در زمان کدام سلسله تصویب شد؟

قاجاریه (مظفرالدین شاه)

25 - پس از به چوب بستن بازرگانان مردم چه کردند؟

بازارها را بستند و همراه با آیت ا... طباطبایی به عنوان اعتراض به حرم عبدالعظیم رفتند.

26 - مهم ترین خواسته‌ی مردم پس از مهاجرت به قم چه بود؟

تشکیل مجلس شورا.

* در زمان مظفرالدین شاه نظام پادشاهی مشروطه جایگزین نظام پادشاهی استبدادی شد.

* انقلاب مشروطیت جنبشی سیاسی اجتماعی بود که در دوره حکومت ..... در ایران رخ داد.

(مظفرالدین شاه)

* انقلاب کبیر فرانسه هم‌زمان با تأسیس حکومت ..... در ایران رخ داد (قاجار)

* رهبری انقلاب مشروطیت را ..... و ..... برعهده داشتند. (علما و روشنفکران)

* سرانجام ..... در 14 مرداد 1258 ش فرمان مشروطه را صادر کرد. (مظفرالدین شاه)

* به دستور ..... مجلس به توپ بسته شد و منحل گردید. (محمدعلی شاه)

* پس از قرارداد 1907 کشور ..... حرم امام رضا (ع) را به گلوله بست. (روسیه)

* مجاهدان مشروطه خواه در تبریز به رهبری ..... و ..... در برابر حکومت استبدادی

محمدعلی شاه به پا خاستند (ستارخان و باقرخان)

* جنگ جهانی اول پس از ..... سال با پیروزی ..... به پایان رسید (4- متفقین)

* دلیر مردان تنگستانی به فرماندهی ..... با ایثار جان خویش ضربه‌ی سنگینی به اشغالگران

وارد آوردند (رئیسعلی دلواری)

درس 14 (ایران در دوران حکومت پهلوی)

1- چرا در اواخر جنگ جهانی اول حکومت روسیه نیروهایش را از ایران بیرون برد؟

زیرا بر اثر وقوع انقلابی عظیم حکومت روسیه سرنگون شد. پس از آن نام این کشور به اتحاد جماهیر شوروی تغییر یافت.

2- قرارداد 1919 بین کدام کشورها منعقد شد و مفاد آن چه بود؟

در این قرارداد اداره امور نظامی و مالی ایران به طور کامل در اختیار انگلستان قرار گرفت.

3 چه کسانی با قرارداد 1919 به مخالفت برخاستند؟

آیت الله مدرس و شیخ محمد خیابانی.

4- به نظر شما دلیل مخالفت کسره با قرارداد 1919 چه بود؟

جلوگیری از سلطه‌ی همه جانبه‌ی انگلستان بر ایران.

5- علت کودتای 1299 چه بود؟ ناکامی انگلیس در اجرای قرارداد 1919

7- کودتای سوم اسفند 1299 چگونه انجام شد؟ توضیح دهید؟

رضا خان با کمک انگلیسی‌ها از قزوین به تهران آمد و سید ضیاء الدین طباطبایی نخست وزیر و رضا خان فرماندهی کل قوا شد.

8- برخی از اقدامات رضاشاه را در دوره حکومتش بیان کنید؟

ایجاد دانشگاه - راه آهن - مدارس و مراکز آموزش جدید.

9- اقدامات رضاشاه برای تضعیف ارزش های اسلامی و تخریب فرهنگ ایران چه بود؟

کلاه لبه دار پهلوی - کشف حجاب - محدودیت مراسم امام حسین (ع)

10- قیام خونین مردم مشهد در مسجد کوهرشاء را شرح دهید؟

کشف حجاب کرده گوهر شاد قیام کرده

11- جنگ جهانی دوم چگونه آغاز شد؟

با هجوم برق آسای آلمان به لهستان جنگ جهانی دوم آغاز شد.

12- دولت های محور و متفقین در جنگ جهانی دوم شامل کدام کشورها بودند؟

دولت های محور: ژاپن - ایتالیا - آلمان. رمز ← ژال.

متفقین: انگلستان - فرانسه - روسیه - آمریکا.

13- در جنگ جهانی دوم دولت ایران چه موضعی گرفت؟

دولت ایران اعلام بی طرفی کرد اما در شهریور 1320 متفقین حضور شماری از آلمان ها را در ایران بهانه قرار دادند و کشور ما را به اشغال خود درآوردند.

14- هدف اصلی نیروهای متفقین از اشغال ایران چه بود؟

هدف اصلی آنها از این اقدام استفاده از موقعیت و منابع و امکانات ایران به سود خویش بود.

15- متفقین پس از اشغال ایران چه کردند؟ رضا شاه را مجبور کردند که به نفع پسرش محمدرضا از قدرت کناره گیری کند و سپس او را از کشور تبعید کردند.

16- آثار زیان بار (پیامدهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی) جنگ جهانی دوم برای ایران چه بود؟

کمبود مواد غذایی - گرانی مواد غذایی - جان سپردن مردم

17- رهبری نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران را چه کسانی بر عهده گرفتند؟ آیت الله کاشانی و دکتر محمد

مصدق.

18- چه عواملی موجب شکست نهضت ملی ایران شد؟ اختلاف میان رهبران نهضت.

19- جنگ جهانی دوم چگونه پایان یافت؟

آلمان شکست خورد، ژاپن اتم خورد.

20- چه شباهت ها و تفاوت هایی در اهداف نهضت تنباکو و نهضت ملی شدن نفت وجود داشت؟

شباهت: هر دو مبارزه با انگلستان - در هر دو روحانیون و روشنفکران نقش داشتند.

تفاوت: تنباکو زمان قاجار بود ولی نفت در دوره پهلوی - تنباکو لغو یک قرارداد بود ولی نفت حفظ یک منبع انرژی برای کشور.

21- کودتای 28 مرداد 1332 با پشتیبانی کدام دولت ها صورت گرفت؟

انگلستان و آمریکا.

22- چرا در آغاز سلطنت محمد رضا شاه مجلس شورا، هیئت وزیران در امور کشور نقش موثری داشتند؟

زیرا محمدرضا شاه نمی توانست مانند پدرش با استبداد حکومت کند.

23- کودتای 28 مرداد 1332 را توضیح دهید؟ (دولت مصدق چگونه سرنگون شد؟)

دو کشور انگلستان و آمریکا به فرماندهی سرلشکر فضل‌الله زاهدی به خیابان‌ها ریختند و با اشغال مراکز مهم پایتخت، دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند.

24- مهم‌ترین دلیل موفقیت کودتای 28 مرداد چه بود؟

اختلاف میان رهبران نهضت.

25- جنگ جهانی دوم چگونه پایان یافت؟

باشکست آلمان و بمباران اتمی ژاپن توسط آمریکا.

26- کودتای 28 مرداد 1332 چه تفاوت و چه شباهتی با کودتای 1299 داشت؟

شباهت: در هر دو کودتا کشورهای خارجی مانند انگلستان نقش داشتند.

تفاوت: کودتای 1299 به منظور تغییر سلسله‌ی پادشاهی ایران بود در حالی که در کودتای 28 مرداد 1332 سلطنت در خاندان پهلوی ادامه یافت.

27- کدام شرایط و عوامل داخلی به رضاحان در دستیابی به قدرت کمک کرد؟

1- با نیروی نظامی وحشت به وجود آورد و آرامش ظاهری به وجود آورد.

2- تبلیغات طرفداران رضا خان که او بهتر از احمد شاه است.

28- کدام نهضت آزادی‌خواهی و استقلال طلبانه توسط رضاحان سرکوب شد؟

میرزا کوچک خان جنگلی.

29- رضاحان برای جلب نظر مردم چه کرد؟

به دیدار علما و روحانیون می‌رفت و خود را طرفدار دین معرفی می‌کرد.

30- هدف رضاحان از ایجاد ارتش چه بود؟

سرکوبی قیام های مردم و تأمین اهداف انگلستان.

31- هدف رضاخان از ایجاد راه آهن سراسری چه بود؟

- انتقال سریع نیرو های انگلیسی از جنوب به شمال برای مبارزه با روسیه و حفظ هند بود.
- در اواخر جنگ جهانی اول حکومت روسیه سرنگون شد و پس از آن نام این کشور به ..... تغییر یافت. (اتحاد جماهیر شوروی)
- قرارداد 1919 در زمان نخست وزیری ..... بسته شد. (وثوق الدوله)
- یکی از مخالفان رضا خان ..... نام داشت که به دستور او به شهادت رسید. (آیت الله مدرس)
- یکی از رویدادهای مهم تاریخ معاصر ایران ملی شدن ..... است. (صنعت نفت)
- امتیاز بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان ..... به ..... واگذار شد. (مظفرالدین شاه - انگلیسی ها)
- پس از تصویب قانون ملی شدن نفت ..... نخست وزیر شد تا آن قانون را اجرا کند و دست بیگانگان را از این ثروت ملی کوتاه کند. (دکتر محمد مصدق)
- پس از موفقیت کودتای 28 مرداد، نفوذ و سلطه ..... بر کشور ما به تدریج افزایش یافت. (آمریکا)
- مجلس ..... رضا خان را به سلطنت رساند و قاجاریه را منقرض کرد. (مجلس موسسان)

درس 15 (انقلاب اسلامی ایران)

1- هدف امریکا از ایجاد تغییرات در امور اجتماعی و اقتصادی ایران چه بود؟

از بین بردن زمینه ی قیام های مردمی و حفظ حکومت پهلوی.

2- اساسی ترین تغییرات در تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی چه بود؟

لغو شرط مسلمان - برای انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان

لغو سوگند به قرآن برای انتخاب شوندگان.

3- به چه دلیل علما با تصویب نامه‌ی انجمن‌های ایالتی و ولایتی مخالفت کردند؟

در حقیقت تهاجم آشکاری به هویت اسلامی جامعه‌ی ایران بود.

4- سرانجام انجمن‌های ایالتی و ولایتی چه شد؟

با مخالفت امام خمینی و علما این لایحه لغو شد.

5- چه کسانی به مخالفت با اصول شش‌گانه شاه پرداختند؟ چرا؟

امام خمینی و علما - زیرا ایران به آمریکا وابستگی سیاسی و اقتصادی پیدا می‌کرد.

6- علت دستگیری امام خمینی در عاشورای 42 چه بود؟

سخنرانی امام خمینی علیه شاه رابطه با آمریکا و همکاری با اسرائیل.

7- چند مورد از تغییرات اجتماعی اقتصادی حکومت پهلوی (محمد رضا) که به دستور آمریکا صورت گرفت نام ببرید؟

الف) انجمن‌های ایالتی و ولایتی (شورای استانها و شهرستانها)

ب) اصول شش‌گانه (انقلاب سفید)

ج) کاپیتولاسیون (قضاوت سپاری)

8- شدیدترین اعتراض‌ها به دستگیری امام خمینی، در کدام شهرهای کشور صورت گرفت؟

قم - تهران - ورامین.

9- قیام 15 خرداد 42 چگونه شکل گرفت؟

دستگیری امام خمینی موجب خشم و اعتراض مردم شد.

10- منظور از مصونیت قضایی با حق کاپیتولاسیون چیست؟ و چه کسانی با آن مخالفت برخاست؟ براساس این

مصونیت، اگر آمریکایی‌ها در ایران مرتکب جرمی می‌شدند، دادگاه‌های ایران حق رسیدگی به جرم آنها را نداشتند. امام خمینی با آن به مخالفت برخاست.

11- چرا امام خمینی در 13 آبان 1343 به ترکیه و نجف تبعید شدند؟ به علت مخالفت با لایحه‌ی

کاپیتولاسیون (قضاوت سپاری) و سخنرانی علیه آمریکا انجام داد و شاه فهمید امام اهل سکوت نیست.

12- علت قیام 19 دی ماه 1356 مردم قم را شرح دهید؟

توهین به امام در روزنامه اطلاعات

13- قیام 29 بهمن 1356 مردم تبریز را توضیح دهید؟ مردم تبریز به مناسبت چهارم شهدای 19 دی قم،

در روز 29 بهمن قیام کردند و تعداد زیادی از آنها شهید و زخمی شدند.

14- انقلاب اسلامی یاران با چه شعاری به پیروزی رسید؟ و هدف آن چه بود؟

استقلال، آزادی جمهوری اسلامی و هدف آن حفظ حقوق ملت و قطع وابستگی به بیگانگان بود.

15- دلایل سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی نارضایتی مردم از حکومت شاه را به تفکیک بنویسید.

دلایل سیاسی: وابستگی به بیگانه و نفوذ آمریکا در ایران - استبداد و سرکوب

دلایل فرهنگی و اجتماعی: بی توجهی به ارزش‌های اسلامی

دلایل اقتصادی: غارت ثروت‌های کشور توسط خاندان پهلوی و فقر و بیکاری

16- واقعه‌ی 17 شهریور 1357 (جمعه‌ی سیاه) را توضیح دهید؟

کشتار مردم در میدان ژاله توسط رژیم شاه.

17- سه عامل مؤثر در موفقیت انقلاب اسلامی ایران را بنویسید؟ ایمان و اعتقاد به اسلام - وحدت و استقامت

ملت - رهبری قاطع و هوشیارانه‌ی امام خمینی.

18 - وظیفه ساواک چه بود؟ سازمان اطلاعات و امنیت کشور که مخالفان را سرکوب می کرد.

19 - دو تن از عالمان و اندیشمندان که با نوشتن کتاب و سخنرانی اسلام را به جوانان معرفی کردند؟

آیت الله مطهری - آیت الله طالقانی - دکتر علی شریعتی

20- هجرت امام خمینی به پاریس چه نتیجه ای داشت؟

ملاقات و گفتگوی مخالفان رژیم با امام - خبرنگاران جهان پیام امام را به گوش همه رساندند.

21- چرا امام خمینی بالاسویز مخالفت کرد؟

زیرا این کار را خلاف استقلال کشور و وابستگی به آمریکا می دانست.

- پس از کودتای 28 مرداد 1332، به تدریج نفوذ و سلطه‌ی ..... بر ایران بیشتر شد. (امریکا)
- برجسته‌ترین چهره مخالفان تصویب نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی، عالمی شجاع به نام ..... که در ..... اقامت داشت. (سید روح‌الله خمینی - قم)
- در برخی از شهرها مانند ..... و ..... مردم تظاهرات کردند و مخالفت خود را با اصول شش-گانه و همه‌پرسی نشان دادند. (تهران - قم)
- امام خمینی در عصر عاشورا (13 خرداد 1343) در ..... سخنرانی تاریخی کرد. (مدرسه فیضیه قم)
- یکی از خونین‌ترین رویدادهای دوران انقلاب اسلامی در روز ..... در ..... به وقوع پیوست. (17 شهریور 1357 - تهران)

- در نتیجه‌ی مبارزه مردم ایران شاه در روز ..... مجبور به فرار از کشور شد. (26 دی ماه 1357)
- رهبر انقلاب اسلامی ایران در روز ..... به میهن بازگشت. (12 بهمن 1357)
- انقلاب اسلامی ایران در روز ..... به پیروزی رسید و عصر جدیدی در تاریخ آغاز شد. (22 بهمن 1357)

- انقلاب اسلامی ایران، انقلاب با ویژگی‌های ..... بود. (دینی)
- پس از لغو انجمن‌های ایالتی و ولایتی شاه اعلام کرد که اصول شش‌گانه را بعنوان ..... به همه بررسی خواهد گذاشت. (انقلاب سفید).

درس 16 (ایران در دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی)

1- امام خمینی برای تعیین نظام سیاسی چه کرد؟ به دولت موقت انقلاب مأموریت داد که ضمن اداره‌ی امور

کشور، اقدامات لازم را برای تأسیس نظام سیاسی جدید انجام دهد.

2- دو مورد از نهاد‌های انقلابی که به فرمان امام خمینی شکل گرفتند را نام برده و هدف از تشکیل آنها را بنویسید؟

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بسیج مستضعفان بودند که با هدف دفاع از آرمان‌های انقلاب اسلامی و مرز و بوم کشور شکل گرفتند.

3- چرا دولت‌های سلطه‌گر و زورگو (آمریکا) فعالیت‌های گسترده‌ای را برای انحراف و نابودی نظام نوپای اسلامی آغاز

کردند؟ نظام جمهوری اسلامی ایران از همان ابتدای شکل‌گیری به حمایت از نهضت‌های آزادی بخش در سراسر جهان برخاست و در ابتدا رابطه‌ی خود را با اسرائیل قطع کرد.

4- سه مورد از توطئه‌ها و دسیسه‌های دشمنان برای انحراف و نابودی انقلاب اسلامی ایران چه بود؟

شورش و ناامنی - ترور شخصیت‌ها - اقدامات نظامی - جنگ تحمیلی.

5- چرا دانشجویان به سفارت آمریکا حمله کردند؟

زیرا این سفارت به حمایت از گروه های ضد انقلاب می پرداخت.

6- جنگ تحمیلی در چه تاریخی و توسط کدام کشور بر علیه ایران آغاز شد؟ در 31 شهریور 1359، صدام، رئیس

حکومت یعنی عراق، با فرمان حمله به خرمشهر جنگ علیه ایران را آغاز کرد.

7- جمله معروف رهبر انقلاب آیت الله خامنه ای درباره امام خمینی چه بود؟

«این انقلاب در هیچ کجای جهان بی نام او شناخته شده نیست.»

8- روز 12 فروردین 58 به چه عنوان نام گذاری شد؟

روز جمهوری اسلامی.

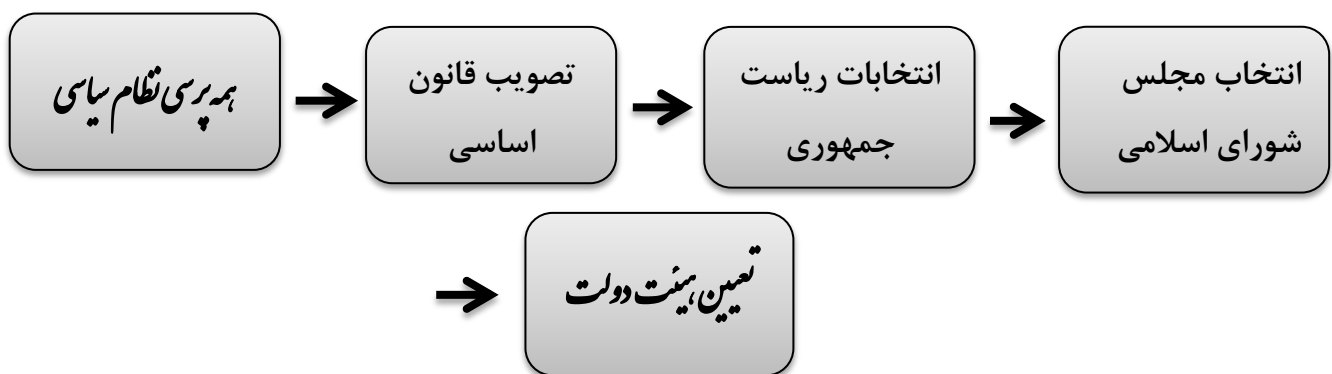
9- بامیانچی گری کدام کشور کروکان های آمریکا آزاد شدند؟

الجزایر.

10- آمریکا برای نجات کروکان های خود چه کرد؟

به ایران حمله نظامی کرد اما در طبرس هواپیما های آمریکا دچار طوفان شن شدند.

11- مراحل تاسیس حکومت جمهوری اسلامی را به ترتیب بنویسید؟

12- عظیم ترین ثمره زندگی امام خمینی چه بود؟

رهبری انقلابی بزرگ.

- آیت الله ..... بر اثر اقدام های تروریستی ضد انقلاب به شدت مجروح شدند. (سید علی خامنه ای)
- جنگ تحمیلی سرانجام پس از ..... سال پایداری ملت و ایثار رزمندگان به پایان رسید. (8)
- ..... سال بعد از اعلام آتش بس، ایران و عراق برای تبادل اسرا به توافق رسیدند. (2)
- امام خمینی سرانجام در شامگاه ..... در تهران درگذشت. (13 خرداد 1368)
- یک روز پس از ارتحال امام خمینی ..... ، ..... را به رهبری انقلاب برگزید. (مجلس خبرگان رهبری - آیت الله خامنه ای)

درس 17 (فرهنگ)

1- تعاریف فرهنگ چیست؟ فرهنگ را می توان شیوهی زندگی در یک جامعه دانست.

2- فرهنگ پدیده آموختنی است یعنی چه؟ یعنی از طریق ژن به ارث نمی رسد بلکه از راه آموزش و

تربیت به نسل بعدی منتقل میشود.

3- اجتماعی شدن یا جامعه پذیری چیست؟

فرایند طولانی مدت از تولد تا آخر عمر است که فرد زندگی در جامعه را می آموزد.

4- فرایند اجتماعی شدن تحت درک بارخ می دهد؟ چگونه؟ با ذکر مثال؟ در خانواده - پدر و مادر به کودک یاد می -

دهند که چطور صحبت کند.

5- چرا اجتماعی شدن هم نیاز فردی است و هم نیاز اجتماعی است؟ زیرا باعث شکل گیری شخصیت افراد و

تداوم جامعه می شود.

6- با بزرگتر شدن فرد، علاوه بر خانواده، چه عوامل دیگری در فرایند اجتماعی شدن فرد مؤثر است؟

رسانه‌های جمعی، دوستان و گروه همسالان و برنامه‌های آموزشی و تربیتی مدرسه.

7- در فرایند اجتماعی شدن، مهم‌ترین لایه‌های فرهنگ که به افراد آموخته می‌شوند چیست؟

نمادها، هنجارها، ارزشها و عقاید.

8- لایه‌ها و جنبه‌های فرهنگ یک جامعه چگونه است؟ با ذکر مثال؟ برخی از لایه‌های فرهنگ خارجی یا بیرونی

هستند مانند نمادها و هنجارها و برخی عمیق‌تر هستند مانند ارزشها و عقاید.

9- هنجار چیست؟

رفتارهای معینی هستند که در یک گروه یا جامعه پذیرفته شده و متداول اند.

10- دو هنجار نام ببرید که عموم افراد از آن پیروی می‌کنند؟

سلام کردن به یکدیگر - هدیه بردن در موقع خرید خانه - تعارف به یکدیگر در موقع غذا خوردن.

11- چه چیزی به روابط اجتماعی سالان می‌بخشد؟

هنجار.

12- مجازات عمل نکردن به هنجارها به چه صورت می‌باشد؟

تمسخر - پوز خند - متلک گفتن - طرد کردن - محروم نمودن - سرزنش کردن.

13- ارزش به هنجارها بهمت می‌دهند یعنی چه؟

یعنی افراد بر مبنای ارزش‌های که به آن معتقدند عمل می‌کنند.

14- یکی از عوامل مهمی که در شکل گیری ارزش ها مؤثر است چیست؟ توضیح دهید.

عقاید دینی - برای مثال صدقه دادن و انفاق یک ارزش اعتقادی است.

15- مهم ترین دلایل پیروی از بنجاره را بیان کنید؟

ترس آبرو مجازات - ارزش و اعتقادات

16- ارزش چیست؟

یعنی اموری را خوب، مطلوب و مثبت می پنداریم مانند صداقت و حفاظت از محیط زیست.

17- منظور از ارزش های اجتماعی چیست؟ با ذکر مثال؟ ارزشهای اجتماعی، ارزشهایی هستند که مورد

توجه اکثر افراد جامعه اند و یا اغلب افراد آن را قبول دارند مانند دفاع از وطن و احترام به سالمندان.

18- بخش مهمی از فرهنگ هر جامعه را چه چیز تشکیل می دهد؟

بخش مهمی از فرهنگ جامعه را عقاید و باورهای آن شکل می دهد.

19 - چند مورد از نمادهای نام برید؟

زبان گفتاری نوشتاری - پوشاک - اشیا - دست ساخته های انسان.

20- قوانین از دواج خرید و فروش و عبور و مرور مربوط به چیست؟ هنجار.

21- جدول زیر را کامل کنید.

تعیین نمادها، ارزش ها و بنجاره
آموزشگاه

مصداق

عوامل

پیشرفت های صنعتی و فناوری	زندگی آپارتمان نشینی، پیشرفت وسایل حمل و نقل و افزایش مسافت	خانه های چند طبقه، فضای کمتر برای بازی بچه ها و...
رسانه های جمعی	استفاده از اینترنت، ماهواره، تلویزیون.	کم شدن روابط اجتماعی و صله ارحام.
نفوذ فرهنگی بیگانگان و کشورهای سلطه گر	شبکه های مجازی	ترویج فرهنگ بی بند و باری

22- پذیرش اسلام چه نتیجه ای برای ایرانیان داشت؟

ایران را به جهان اسلام پیوند زد و ایرانیان با بهره گیری از تعالیم اسلام باعث شکوفایی تمدن اسلامی شدند.

- فرهنگ جامعه شیوهی ..... است. (زندگی آن جامعه)
- فرهنگ پدیده ای ..... است، یعنی از طریق ژن به ارث نمی رسد. (آموختنی)
- فرهنگ از راه ..... از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود. (آموزش و تربیت)
- فرهنگ در جریان (فرایند) ..... آموخته می شود. (اجتماعی شدن)
- فرایند اجتماعی شدن، نخست در ..... رخ می دهد. (خانواده)
- اولین و مهم ترین قانون اجتماعی شدن فرد ..... است. (خانواده)
- یکی از عوامل مهمی که در شکل گیری ارزش ها موثر است ..... است. (عقاید دینی)
- به قواعد و شیوه های مورد قبول یک جامعه برای انجام کار های مختلف ..... می گویند. (هنجار)
- وقتی خود را عضویت گروه معرفی می کنیم به ..... خود اشاره می کنیم. (هویت اجتماعی)

درس 18 (هویت)

1- هویت چیست؟ احساس آگاهی و شناخت از خود

2- هویت فردی خدش دارد؟ دو بخش ویژگی های جسمانی و روانی.

3- برای هویت جسمانی و روانی مثالی بزنید؟ (چه ویژگی هایی هویت جسمانی و هویت روانی را تشکیل می دهد؟)

هویت جسمانی - قد و وزن. غیر جسمانی (روانی): صبور بودن و پشتکار داشتن.

4- ویژگی های اخلاقی چه تأثیراتی بر ویژگی جسمانی می گذارد با ذکر مثال؟

افراد خوش بین نسبت به افراد بد بین از نظر جسمانی سالم ترند.

5- هویت اجتماعی چیست؟

افراد از طریق ارتباط با جامعه هویت به دست می آورند.

6- آیا ویژگی های هویتی ما تغییر می کند؟ با ذکر مثال توضیح دهید؟

برخی تغییر می کند - مثلاً فرد بی سواد می تواند با سواد می شود.

7- ویژگی های انتسابی را با مثال توضیح دهید؟

به ویژگی های هویتی که ما در پیدایش و شکل گیری آنها نقشی نداریم ویژگی های انتسابی می گویند. برای مثال جنسیت، مکان تولید پدر و مادر و شکل و قیافه خود و ...

8- ویژگی های اکتسابی را با مثال توضیح دهید؟

به ویژگی های هویتی که ما در پیدایش و شکل گیری آنها نقش داریم ویژگی های اکتسابی میگویند. شخص فقیر می تواند پولدار شود.

10- چرا شناخت هویت خود و ویژگی‌های آن اهمیت دارد؟

انسان می‌تواند استعدادهای خود را کشف کند- از کیفیت زندگی بهتری بهره‌مند می‌شویم. با توجه به شناخت ویژگی‌های خود در زمان مناسب تصمیم‌گیری دقیق‌تری داریم.

11- به نظر شما آیا صحیح است که خودیادگیران را به دلیل ویژگی‌های استثنایی سرزنش کنیم؟ چرا؟ خیر- زیرا ما در پیدایش، انتخاب و شکل‌گیری آن نقش نداریم.

11- آیا در تغییر هویت خود نقش داریم؟ چگونه؟ بله- از نوع اکتسابی، زیرا ما در پیدایش، انتخاب و شکل‌گیری آن نقش داریم. مثلاً فرد بی سواد می‌تواند باسواد شود.

13- عناصر هویت یک ملت را نام ببرید؟ فرهنگ، تاریخ (زمان)، سرزمین (مکان).

14- مهم‌ترین ویژگی‌های مشترک جامعه‌ی ایرانی را که با آنها شناخته می‌شویم نام ببرید؟

ما در سرزمین ایران زندگی می‌کنیم- ما مسلمانیم- ما تاریخ طولانی و میراث فرهنگی غنی داریم- زبان مشترک ما فارسی است- انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان‌های والای جامعه‌ی ما است.

15- اقلیت‌های مذهبی ایران را نام ببرید. زرتشتی - مسیحی - کلیمی.

16- ملت چیست؟ جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص و دارای اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی و یا اقتصادی و ... است.

17- چهار نمونه از ارزش‌های نام‌بربرید؟ مشهور شدن، ساده زیستی، مد‌گرایی، ایثار، اهل مطالعه بودن.

18- چند نمونه از مبادی نام‌بربرید؟ سلام کردن، هدیه بردن در تولد

19- زبان دوم جهان اسلام چیست؟ فارسی

20- ایرانیان از دین اسلام نیرو و حیات گرفتند و هم نیرو و حیات خود را صرف خدمت به آن کردند؟

آیت الله مرتضی مطهری.

21- عامل وحدت اقوام ایرانی چیست؟ زبان فارسی.

22- مهم‌ترین عامل هویت ایران چیست؟ سرزمین.

23- عقاید نظام سیاسی از کجاست می‌گیرد؟ دین اسلام.

24- تیمور و چکنیز تحت تأثیر آن قرار گرفتند؟ تاریخ و میراث کهن.

25- چرا اجتماعی شدن هم نیاز فردی است هم نیاز اجتماعی؟

زیرا باعث شکل‌گیری شخصیت افراد و تداوم جامعه می‌شود.

26- ویژگی جسمانی چه تأثیری بر ویژگی اخلاقی می‌گذارد؟

مثلاً کم‌کاری تیروئید بر اخلاق افراد تأثیر می‌گذارد.

- ارزش‌ها به ..... جهت می‌دهند. (هنجار)

- موضوع هویت در واقع همان پاسخ به پرسش ..... است. (کیستی)

- ما دارای هویت ..... و هویت ..... هستیم. (فردی - اجتماعی)

- افراد با عضویت در گروه‌های مختلف اجتماعی ..... به دست می‌آورند. (هویت اجتماعی)

- هویت اجتماعی ما از طریق ..... شکل می‌گیرد. (ارتباط با جامعه)

- یکی از مراتب هویت اجتماعی هویت ..... است که به ..... مربوط می‌شود. (ملی - یک ملت)
- در متون کهن از سرزمین ایران به ..... و ..... یاد شده است. (ایران‌شهر - ایران زمین)

درس 19 (کارکردهای خانواده)

1- ازدواج (کلیح) چیست؟ و بنویسید هدف کلیح چیست؟

پیمانی است که یک زن و مرد با هم شریک و متحد می‌شوند و هدف آن تشکیل خانواده است.

2- کارکردهای خانواده را نام ببرید؟ فرزندآوری و تجدید نسل - حمایت و محبت و مراقبت - جامعه‌پذیری و تربیت اعضای خانواده - حمایت اقتصادی یا رفع نیازهای مادی.

تربیت اعضای خانواده - حمایت اقتصادی یا رفع نیازهای مادی.

3- در چه دوره‌هایی انسان بابت مراقبت نیاز دارند؟

نوزادی - سالمندی - در شرایط مختلف مانند بیماری یا حوادث.

4- خانواده بابت چه روشهایی اعضای خانواده را اجتماعی می‌کند؟

الف) گفتگو: خوبی و بدی رفتارها را بگوید.

ب) تشویق: قدر دانی از رفتار خوب او.

ج) تنبیه: نا رضایتی و محروم کردن فرزندان و بی‌اعتنایی.

- بنیان خانواده بر ..... استوار است. (ازدواج)

- واحد بنیادین جامعه و کانون رشد و تعالی انسان ..... است. (خانواده)

- اولین شرط بقای هر جامعه‌ای ..... است. (جمعیت)

- مهم‌ترین کانون حمایت و مراقبت عاطفی از افراد ..... است. (خانواده)

- رفع نیازهای مادی و اقتصادی خانواده برعهده‌ی ..... خانواده است. (پدر)

- یکی از مهمترین کارکرد خانواده در طول تاریخ ..... بوده است. (فرزندآوری)

- نمادها در جریان ..... بوجود می آیند. (روابط اجتماعی)

درس 20 (آرامش در خانواده)

- 1- ازدیدگاه اسلام برای انتخاب همسر چه عواملی باید توجه کرد؟ ایمان و اعتقادات دینی افراد است.
- 2- ازدیدگاه قرآن مهمترین هدف ازدواج چیست؟ برقراری آرامش و محبت بین زن و مرد است.
- 3- مهم ترین عواملی که موجب ناسازگاری زن و مرد می شوند کدام اند؟
انتخاب نادرست همسر - نشناختن حقوق و تکالیف یکدیگر - تفاوت های فردی بین زن و مرد وجود دارد.

4- برخی از کارهایی که به سازگاری زن و شوهر کمک می کند کدامند؟

1- گذراندن دوره های آموزشی   2- گفتگوی صمیمانه   3- مشاوره

5- معایب تک فرزندی را بنویسید؟

از هم بازی محروم می شود - رشد اجتماعی را کاهش می دهد - و الگو برداری او از رفتارها کم می شود.

6- چه عواملی موجب ناسازگاری والدین و فرزندان می شود؟

الف - پدر و مادر تغییرات بلوغ فرزندان را نادیده می گیرند.
ب - پدر و مادر وقت کمتری را برای گفتگو با فرزند صرف می کنند.

7- چگونه می توان از بروز ناسازگاری های والدین و فرزندان جلوگیری کرد؟

جلساتی با حضور والدین و مشاوره تشکیل می گردد. گفتگو با فرزندان.

8- اطاعت از والدین در چه صورتی جایز نیست؟ زمانی که به گناه و نافرمانی از خدا دستور دهند.

9- کاهش نرخ باروری در کشور ما چه پیامدهای نامطلوبی در آینده به وجود می آورد؟

جمعیت جوان کاهش - پیر افزایش - علم و دانش و کار بی جهش.

10- واژه «صله» و «ارحام» به چه معناست؟ واژه‌ی صله از وصل گرفته شده و معنای اتحاد و پیوستگی است

و ارحام یعنی خویشان و نزدیکان.

11- منظور از صله ارحام چیست؟ این است که افراد به دیدار و بازدید خویشاوندان خود بروند و از حال

یکدیگر خبر بگیرند.

12- فواید صله ارحام برای خانواده چیست؟

الف) مهر و محبت بین اقوام را زیاد می کند. ب) از مشکلات یکدیگر با خبر می شوند.

ج) افزایش طول عمر و افزایش روزی. د) پاکی اعمال و دفع بلا.

ه) از لحاظ عاطفی و روانی اثرات مثبت زیادی دارد.

13- تعارض و تفاوت نقش ها عامل نامازگاری در بین زن و شوهر است توضیح دهید؟

مثل همسری در بیرون شاغل است و در خانه کار خانه داری را نیز باید انجام دهد که مشکلاتی را ایجاد می کند.

- وقتی خانواده‌ای به خوبی بتواند وظایف خود را انجام دهد می توان از آن به عنوان خانواده‌ی ..... یاد کرد. (متعادل)

- اولین گام در راه تشکیل یک خانواده‌ی متعادل و سالم ..... است. (دقت در انتخاب همسر)

- یکی از عواملی که موجب سازگاری و آرامش در خانواده می شود انتخاب ..... است. (صحیح همسر)

- در گذشته ..... نقش بیشتری در همسرگزینی فرزندان خود داشتند. (خانواده‌ها)
- یکی از عواملی که موجب امنیت و ثبات خانواده و گرمی و نشاط آن می‌شود وجود ..... است. فرزندان)
- صله به معنای ..... و ..... است و ارحام یعنی ..... و ..... (اتحاد و پیوستگی - خویشان و نزدیکان).
- صله ارحام به دید و بازدید خلاصه نمی‌شود بلکه باید با ..... و ..... توأم باشد. (مهر - محبت)

درس 21 (نهاد حکومت)

1- چرا جامعه به حکومت نیاز دارد و نمی‌تواند بدون وجود حکومت باقی بماند؟

نظم و امنیت از بین می‌رود نیازها تأمین نمی‌شوند و هماهنگی میان مؤسسات از بین می‌رود.

2- برخی از مهم‌ترین وظایف حکومت را بنویسید؟ (3 مورد)

- الف) وضع قوانین و مقررات ب) برقراری نظم و امنیت ج) تعلیم و تربیت د) عمران و آبادی کشور
- ه) ایجاد هماهنگی بین فعالیت‌ها و بخش‌های مختلف. و) دفاع از کشور و حفظ تمامیت ارضی.
- ز) مدیریت منابع طبیعی و ثروت‌ها

3- چرا حق حاکمیت بر انسان از آن خداست؟ (سؤال فعالیت) زیرا خداوند آفریننده‌ی انسان و مالک

حقیقی این جهان هستی است و از همه‌ی امور آگاهی دارد.

4- در حکومت جمهوری اسلامی ایران کلمه‌ی جمهوری نشانه‌ی چیست؟

حق انتخاب و مشارکت مردم در حکومت به رسمیت شناخته می‌شود.

5- بر طبق اصل پنجم قانون اساسی در زمان غیبت امام زمان (عج) سرپرستی جامعه‌ی اسلامی بر عهده‌ی چه کسانی است؟

سرپرستی جامعه‌ی اسلامی بر عهده‌ی فقیه عادل و با تقوا، آگه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر است.

6- مهم‌ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی چیست و قوای سه‌گانه از چه بخش‌هایی تشکیل شده‌اند؟ رهبر (ولی فقیه) - قوه

مقننه - قوه قضائیه - قوه مجریه

7- سه مورد از مهم‌ترین وظایف و اختیارات رهبر جمهوری اسلامی را بنویسید؟

الف) تعیین سیاست‌های کلی نظام و نظارت بر حسن اجرای آنها.

ب) فرماندهی کل نیروهای مسلح.

ج) عفو یا تخفیف مجازات محکومان در حدود موازین اسلامی.

8- هدف از تشکیل شوراهای اسلامی چیست؟ شوراهای اسلامی با هدف همکاری مردم برای پیشبرد نامه-

های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و عمرانی با توجه به شرایط و مقتضیات هر منطقه

9- حکومت جمهوری اسلامی چه ویژگی‌هایی دارد؟ (حالت کتاب) (یک مورد)

هم مردم در انتخاب مسئولان مشارکت می‌کنند و حکومت با اصول و قوانین اسلامی اداره می‌شود.

10- نصب عزل و استعفا چه کسانی به عهده رهبر است؟ فقهای شورای نگهبان - رئیس قوه قضائیه.

11- دفاع از کشور در مقابل دشمنان در زمان صلح و جنگ وظیفه کیست؟

همه شهروندان.

12- از نظر اسلام چه کسی می تواند برای انیان ولایت داشته باشد؟

فقط خدا می تواند برای انسان ولایت داشته باشد و بعد از آن پیامبران و امامان معصوم.

13- کلمه ی اسلام در جمهوری اسلامی به چه معناست؟

یعنی حکومت با احکام و قوانین اسلامی اداره می شود و حاکمان آن باید مؤمن و متعهد به اسلام باشند.

رئیس سازمان صدا و سیما - فرمانده نیروی انتظامی - فرمانده سپاه

- حکومت و داشتن زندگی اجتماعی یک ..... است . (ضرورت)

- بنیان گذار حکومت جمهوری اسلامی ایران ..... است. (امام خمینی (ره))

پس از پیروزی انقلاب اسلامی بیش از .... درصد مردم به جمهوری اسلامی رأی «آری» دادند. (98)

- مهم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی ..... آن است. (رهبری)

- سه قوه مقننه، قضاییه و مجریه تحت نظارت ..... به اداره ی امور کشور می پردازند. (رهبری)

- رهبری جمهوری اسلامی ایران بر پایه ی ..... است. (ولایت فقیه)

- ولایت به معنای ..... است. (سرپرستی)

- اعضای شوراهای اسلامی روستاها و شهرها را ..... انتخاب می کنند . (مردم)

درس 22 (حقوق و تکالیف شهروندی)

1- منظور از واژه «شهروندی» چیست؟ ارتباطی است که افراد را به حکومت پیوند میدهد و برای افراد و

حکومت حقوق و تکالیفی ایجاد می کند .

2- آیا حقوق و تکالیف شهروندی کشور یکسان است؟ چرا؟ خیر- زیرا حقوق و تکالیف شهروندی هر کشور

متناسب با قوانین آن کشور است و قوانین کشورها نیز با یکدیگر متفاوت است.

3- حقوق شهروندی طیف وسیعی از کدام حقوق را شامل می‌شود؟

انواع حقوق سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ...

4- چند مورد از انواع حقوق شهروندی برپایه‌ی قانون اساسی جمهوری اسلامی کدامند؟ (3 مورد)

الف) حق برخورداری از عدالت قانونی   ب) حق برخورداری از عدالت قضایی

ج) حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی   د) حق مشارکت سیاسی   هـ) حقوق فرهنگی

5- عدالت قانونی یعنی چه؟ عدالت قانونی یعنی این که حکومت در وضع قوانین، اجرای قوانین و

نظارت بر اجرای قوانین بین شهروندان تبعیضی قائل نشود.

6- منظور از حق برخورداری از عدالت قضایی چیست؟ رفتن به دادگاه‌ها و حق داشتن وکیل در دادگاه‌ها

7- حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی را توضیح دهید؟

دسترسی به بیمارستان - بهداشت - آموزش و پرورش - آتش نشانی

8- مشارکت سیاسی یعنی چه؟ یعنی این که هر شهروند بتواند در امور سیاسی جامعه دخالت کند و در

سرنوشت کشور خود نقش داشته باشد.

9- مشارکت سیاسی مردم از چه راه‌هایی صورت می‌گیرد؟ الف) شرکت در انتخابات

ب) عضویت و همکاری در احزاب و انجمن‌های سیاسی   ج) شرکت در راهپیمایی‌ها و تظاهرات

10- طبق قانون اساسی مردم چه کسانی را به طور مستقیم و چه کسانی را به طور غیر مستقیم انتخاب می‌کنند؟

غیر مستقیم: انتخاب رهبری

مستقیم: مجلس - ریاست جمهور - شورای شهر و روستا.

11- برخی از حقوق فریبکی که در قانون اساسی مورد تاکید قرار گرفته کدامند؟

حمایت از تعلیم و تربیت - حمایت از تشکیل خانواده - حمایت از روابط خانوادگی - تدریس زبان های قومی محلی در مدرسه

12- مهم ترین تکالیف شهروندی چیست؟ (سه مورد) الف) رعایت قانون و مقررات،

ب) همکاری با دولت،

ج) پرداخت مالیات و عوارض،

د) دفاع از کشور، ه) تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران.

13- چه موقع قانون جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا می کند؟ همه مسئولان و مردم قانون را رعایت کنند.

14- برنامه ها و اقدامات عمرانی، اقتصادی و اجتماعی حکومت تا چه زمانی ثمر می دهد و به هدف می رسد؟ زمانی که شهروندان

نسبت به پیشرفت کشور دلسوز و حساس باشند و با دولت مشارکت و همکاری کنند.

15- مالیات چیست؟ مبلغی است که شهروندان بر اساس قانون و به صورت بلاعوض به دولت

پرداخت می کنند تا صرف هزینه های عمومی کشور شود.

16- عوارض چیست؟ با مثال؟ مبلغی است که شهروندان در مقابل دریافت خدمتی از دستگاه های

اداری و دولتی به آنها می پردازند. برای مثال پولی که بابت امتیاز آب و برق، صدور گواهی نامه ی رانندگی، عبور از بزرگراه ها یا وارد کردن کالا به کشور و مانند آن پرداخت می شود.

17- برای حفظ آزادی دفاعی و ادای تکلیف دفاع از کشور توسط شهروندان چه کارهایی انجام می گیرد؟ عضویت در سازمان

بسیج و انجام خدمت سربازی توسط پسران.

18- رعایت نکردن سرعت مجاز در جاده؛ برخلاف کدام تکلیف شهروندی است؟ تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران.

19- اصل چهلم قانون اساسی درباره چیست؟ هیچکس نمی تواند به منافع عمومی دیگران و حقوق دیگران ضرر برساند. مثلا در جاده ها با سرعت غیر مجاز حرکت کند.

20- اصل هشت قانون اساسی درباره چیست؟ امر به معروف و نهی از منکر وظیفه همگانی است.

- قوانین هر کشور به ویژه ..... آن حقوق و تکالیف شهروندی را معین می کند. (قانون اساسی)
- بخشی از درآمدهای دولت از راه ..... و ..... تأمین می شود. (مالیات - عوارض)
- از جمله حقوق و تکالیفی که هم حق و تکلیف مردم و هم حق و تکلیف حکومت است ..... می باشد. (امر به معروف و نهی از منکر)
- هر جامعه برای اداره امور عمومی و مشترک خود به ..... نیاز دارد. (حکومت)

درس 23 (بهره‌وری چیست)

1- بهره‌وری چیست؟ بهره‌وری یعنی کار درست را با روش درست انجام دهیم. (کارایی و اثربخشی)

2- بهره‌وری با چه اقداماتی ارتباط دارد؟ بهره‌وری با صرفه‌جویی، انجام دادن کارها به صورت آگاهانه و عاقلانه، جلوگیری از زیاده‌روی و اسراف و اتلاف منابع، استفاده‌ی صحیح و امکانات و نعمت‌های الهی، کاهش هزینه‌ها و مانند آن ارتباط دارد.

3- چه چیزی به روابط اجتماعی ما می‌نمزد؟ هنجارها.

4- نمونه‌هایی از تفکر بهره‌وری در زندگی مردم در روزگار گذشته را نام ببرید؟ ابداع و حفر قنات، ذخیره کردن آب در آب انبارها، خشک کردن و ذخیره‌ی محصولات کشاورزی و تعاون و همیاری در امور کشاورزی.

5- هر کدام از بهنجاری‌های زیر در جامعه چگونه از بهره‌وری جلوگیری می‌کنند و تضاد با آن است توضیح دهید؟

- مهمانی‌ها، مجالس و جشن‌های مفصل و پرهزینه: اسراف و صرفه‌جویی نکردن.
- مدگرایی و چشم و همچشمی در خرید لباس به جای تمیز و ساده‌پوشی: زیاده‌روی و صرف هزینه‌های بی‌مورد
- نداشتن برنامه‌ی مناسب برای اوقات فراغت و تفریح: استفاده نکردن از زمان، بی‌نظمی.
- ورزش نکردن و پر خوری: از بین رفتن سلامتی، ایجاد بیماری و صرف هزینه.

6- چند راهکار مهم برای افزایش بهره‌وری در زندگی چیست؟ الف) استفاده از وقت و زمان

- ب) نظم و ترتیب در کارها
- ج) اصلاح عادت‌های غلط مصرفی
- د) انجام دادن کارها از روی آگاهی
- ه) تنظیم جدول بودجه‌ی اقتصادی.

7- فریبک چه تأثیری بر بهره‌وری دارد؟

اگر بهره‌وری به صورت ارزش در بیاید جامعه از نظر مادی و معنوی پیشرفت می‌کند.

8- منظور از تنظیم بودجه‌ی خانواده چیست؟ تنظیم جدولی که در آن درآمدها و هزینه‌های (دخل و خرج)

ماهانه افراد با خانواده نوشته می‌شود و همکاری بین اعضای خانواده نیز از راهکارهای کمک به بهره‌وری است.

9- یکی از عادت‌های غلط بعضی از دانش‌آموزان مصرف نادرست و بی‌رویه‌ی کاغذ است. چند راهکار برای بهره‌وری در مصرف کاغذ

پیشنهاد کنید و توافق کنید که آن راهکارها عملی شوند؟

- استفاده از پشت و روی برگه‌ها
- تشویق دانش‌آموزان به درست کردن کار دستی از کاغذهای باطله
- استفاده از برگه‌های ناتمام به عنوان چرک نویس

- نصب سطل زباله مخصوص کاغذهای باطله و جمع آوری آن برای بازیافت.

10- همیک از موارد زیر مربوط به کدام قسمت بهره‌وری است؟

- الف) ندانستن شستوشوی یک لباس و مواد غذایی: انجام دادن کارها از روی آگاهی.
ب) برگزاری مهمانی‌ها و دورریختن مواد غذایی: اصلاح عادت‌های غلط مصرفی.

11- برای اصلاح عاداتی غلط یک مثال برای بهره‌وری بزنید؟

مصرف درست آب را تمرین کنیم.

14- انجام دادن کارها از روی آگاهی یک مثال برای بهره‌وری بزنید؟

شیوه صحیح شستوشوی یک لباس یا نگهداری مواد غذایی را بدانیم.

- بهره‌وری یک نگرش نسبت به ..... است (زندگی)

- صرفه‌جویی کم مصرف کردن نیست بلکه مصرف ..... است. (درست و به اندازه)

درس 24 (اقتصاد و بهره‌وری)

1- منظور از فعالیت اقتصادی چیست؟

هر جامعه‌ای برای ادامه زندگی و رفع نیازهای خود ناگزیر است از منابع طبیعی استفاده کند و ابزار و وسایل مورد نیاز خود را تولید کند. به این کار فعالیت اقتصادی گفته می‌شود.

2- برای افزایش بهره‌وری اقتصادی چه باید کرد؟

باید بهره‌وری را در تولید و توزیع افزایش دهیم و الگوی مصرف را نیز عقلانی کنیم.

3- جایگاه تولید در اسلام را بنویسید؟ از منظر اسلام اقتصاد و تولید وسیله‌اند نه هدف.

4- در دنیای امروز تولید با چه مدنی انجام می‌گیرد؟ با هدف کسب سود بیشتر انجام می‌گیرد

5- آیا افزایش تولید به فروش و به هر قیمتی مجاز است؟ چرا؟

خیر - زیرا نابودی طبیعت هزینه زیادی را به وجود می‌آورد.

6- بهره‌وری سبز به چه چیز تاکید می‌کند؟

بهره‌وری سبز به افزایش بهره‌وری همراه با حفظ محیط زیست تاکید می‌کند.

7- منظور از بهره‌وری سبز چیست؟

یعنی ابزارها و وسایلی که بر محیط زیست تأثیر منفی کمی می‌گذارند.

8- کشور با به توصیه‌ی چه کسی و چرا سیاست اقتصادی مقاومتی را در پیش گرفته است؟ رهبر انقلاب - زیرا دشمنان با جنگ

تحمیلی و تحریم اقتصادی میخواستند ما را از نظر اقتصادی شکست دهند .

9- اقتصاد مقاومتی یعنی چه؟ از تولید ملی حمایت - اسراف نباید کنیم - استفاده از امکانات چه راحت

10 - همگامی کنید و بگویید شادان آموزان از چه راه‌هایی می‌توانید به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در کشور کمک کنید. حداقل سه راه

پیشنهاد کنید؟

الف) استفاده از تولیدات داخلی

ب) صرفه‌جویی در مصرف لوازم مدرسه، جلوگیری از اسراف

ج) دور نریختن وسایلی که هنوز قابلیت استفاده دارند.

د) نصب سطل‌های زباله و جمع‌آوری کاغذهای باطله برای بازیافت

11- اگر نخواهیم تولید کالا یا خدمت را افزایش دهیم چه کاری باید انجام دهیم؟ باید در نهاده ها یا فرایندها تغییرات مطلوبی انجام دهیم .

12- خرابی های عمیق چه نتایجی به دنبال داشت؟
کم آبی ، زلزله.

15- برای نهاده یا داده دو مثال بزنید؟

الف) منابع طبیعی، معدن
ب) سرمایه مانند پول، زمین
ج) نیروی کار
د) سایر هزینه ها (مالیات)

14- از نظر اسلام تولید به چه منظور صورت می گیرد؟

وسیله ای است که انسان نیازهای ضروری خود را رفع می کند و مسائل مهمتر می پردازد.

- در چرخه ی تولید، توزیع و مصرف ..... به عنوان واسطه بین بخش های ارتباط برقرار می کند.
(پول و شکل های مختلف آن).

- در اقتصاد، بهره وری را نسبت ..... به ..... تعریف کرده اند. (ستاندها - داده ها)

- از منظر اسلام، اقتصاد و تولید ..... نه ..... (وسیله اند - هدف)

- در دنیای امروز، تولید با هدف کسب ..... بیشتر انجام می گیرد. (سود)

- بهره وری سبز به افزایش بهره وری همراه با حفظ ..... تأکید می کند. (محیط زیست)

- محور اصلی اقتصاد مقاومتی ..... است. (بهره وری)

- امروزه با توجه به اهمیت محیط زیست به جای بهره وری از ..... استفاده می شود.
(بهره وری سبز)